№ 41 თებერვალი 23, პარასკევი 1890 თებერვალი 23, პარასკევი № 41

ГАЗЕТНЫЙ ЛИСТ

ფასი		ფასი	
12	10 —	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	9 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ИВЕРІЯ

გაზეთის დანაკეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიმართონ: თბილისს რედაქციის კუთხეში, ავშარის ქუჩა, თ. გრანსკოვის ძველის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკის სახლში. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების განცხადებათა სათავე-ადგილი ბანკის სტლუბიანსახლის ქუჩაზე.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1890 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1890

„ИВЕРІЯ"

გამოვა 1890 წელსაც იმავე პროგრამით, როგორც აქამდე.

ВЫХОДИТ ЖУРНАЛ ДВАЖДЫ ВО ВТОРНИКИ И ПЯТНИЦЫ ГАЗЕТА ИВЕРІЯ 1890 ГОДА.

ტფილისში: ა) თითონ რედაქციას, ნიკოლოზის ქუჩაზედ, ეარანცოვის ძველს პირდაპირ, თ. გრუზინსკიეულს სახლებში, № 21; ბ) „ქართველთა შორის წერა კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების" კანცელარიას, სასახლის ქუჩაზედ, თავად-აზნაურთა საადგილ მამულო ბანკის ქარვასლის გალერეაში.

ტფილისს გარეშე მცხო რებთა უნდა დაბარონ გაზეთი შემდეგის აღრეესთა:

Въ Тифлисъ. Въ редакцію газеты „ИВЕРІЯ".

რედაქცია ამასთანავე აცხადებს, რომ იგი ბაზეთის გაგზავნის გამო პასუხის მებაჯად იქნება მარტო იმ სოფლის მამწყრთა წინაშე, ვინც გაზეთის დაკვეთასთვის შესახვედრს ფულს პირდაპირ რედაქციაში და ან „წერა კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებისა" კანცელარიაში წარმოადგენს, ანუ გამოგზავნის გაზეთის ფასი დაბეჭდილია გაზეთის სათაურშიგე, ხოლო სრული პირობანი გაზეთის დაკვეთისა გამოცხადებულია უკანასკნელს გვერდზედ.

ტფილისი, 22 თებერვალი

მუშა-ხალხის საკმე, რომელიც გერმანიის იმპერატორმა ისე გაბედულად ითავა და რომელმაც გერმანიის არჩევანებზე დიდი ძალი და შემძლებელობა გამოიჩინა, მთელის ევროპის ყურადღება მიიზიდა. ნამეტნავად ჯიდად შესაპრნეგია, რომ აწინდელს არჩევანებზე სოციალ-დემოკრატებმა მეტ-ს-მეტად გაიმარჯვეს და ამასთან გაიმარჯვა ეგრედ წოდებული „თავისუფლად მზრახავთა" დასმაც. ეს ორი დასი ეხლანდელ წყობილებას გერმანიისას არ იშვნეკს, არ ეფერებს და მაშასადამე მოურიგებელად წინააღმდეგია ეხლანდელის ოქაურ მთავრობისაცა, რომელიც ამ წყობილებას ცოტად თუ ბევრად ხელს აფარებს და უფრთხილდება. დღეს ამ ორს გაძლიერებულსა და მოურიგებელს დასს გერმანიის პარლამენტში ეკუთვნება ასსამდე დეპუტატი, რომელთა შორის ორმოოცამდე მარტო სოციალ-დემოკრატია. ეს ასეთი რიცხვია, რომ ბევრს დიპლომატსა და პოლიტიკოსს დიდს საგონებელში აგაგდებს იმის შესახებ, რომ გერმანიას შინ დიდი სადავიდარაბო საქმე ადმოუჩენდება და ვინ იცის რა გამოვა დარეს მოუვლენს გერმანიას, თუ არ გაუფრთხილდნენ და რიგიანად არ მოექცნენ ბირქამ, რომელსაც საპოლიტიკო ბარომეტრობას სწამებენ, უკვე გამოამეჯდენა თავისი შიში და ს

როებად დაუნახავს და ამის გამო სიტუაცია წარმოუთქვამს.

არ ვიცით,—რამოდენად იამება იმპერატორს ვილჰელმს, თუ მის მიერ წამოდგარმა მუშა-ხალხის საქმემ ჯარების დათხოვნასა და თოფიარაღის აურას ფეხი აადგმევინა კონფერენციაზედ. ეს, ჩვენის ფიქრით, უეჭველად მოჰხდება და ამიტომაც საფიქრებელია, ვი ი ა ვ ამის გამო ვილჰელმი გაუგრილდეს მუშა-ხალხის საქმეს, რომელსაც ასე მხურვალედ ხელი მოჰკიდა. არავინ არ იმედოვნებს, რომ გერმანიის იმპერატორმა იაბაულოს ჯარების დათხოვნა და იარაღის აურა, რადგანაც ყველამ იცის, რომ სული და გული იმპერატორისა, ჯერ ხანად მაინც, მხედრობის ძლიერებასა და ბრწყინვალებას ეტრფის.

თუ ეს მხედრობის შემცირება და იარაღის აურა არ მოხდა, ძნელად საფიქრებელია, რომ მუშა-ხალხს ბევრი რამ ეშველოს, თუნდაც სამუშაო დრო შეუმცირონ და ფასი მოუმატონ. ამ დიდ-ძალს მხედრობას და მის გაბრწყინვალებით უოფნას დიდ-ძალივე ხარჯი უნდა და ეს ხარჯი,—რაც გინდ იყოს,—მეტს წილს შეძლებისას მდაბიო ხალხისას წაიღებს და ამ ხარჯის სიმძიმისაგან მაინც იმოდენა შედგომითი ვერ ამოისუნთქავს, რამოდენადაც სასურველია და რამოდენასაც სამართალი და კაცთ-მოყვარეობა ითხოვს.

ახალი ამბავი

*** ბაქოდგან დაბრუნებულმა ფორკატის სოაპერეტო დასის არტისტებმა გუშინ-წინ პირველი წარმოდგენა გამართეს და ითამაშეს სცენები ოპერეტ „პალერმოელ მომღერალიდგან“. ფორკატი რუსეთში წასული და, როგორც ხმა დადის, ბალეტის დასი უნდა მოიწვიოს სააღდგომოდ ტფილისში. მისგან დატოვებულს არტისტებს-კი ამხანაგობა შეუდგენიათ და წარმოდგენებსა ჰმართავენ. დასი მეტად მცირეა, აღარა ჰყავს ტროკაია, რატმიროვისა, ლოდი, მაქსაკოვი, და მხოლოდ ქ-ნ მილიუტინისა და ბ-ნ კლიმენტიევის სინაბარას დარჩენილა. ამას გარდა ხოროც მცირე ჰყავს. გუშინ-წინდელს წარმოდგენას მაინც არა უჭირდა-რა. ხალხი წარმოდგენას ცოტა დაესწრო. მეორე

კაპპადოკიას ემკვიდრნენ თათარ-ფინები, თურანელი მედები, მოსხები და თიბარები და საკუთარ არმენიაში ემკვიდრა ხალხი, ნაოესაი კაეკასიისა.

როგორც ზეითი ეახსენეთ, ჰაოსიანთ, სომეხთ, სრულებით არ აბადიათ არა რიგი ნაციონალური ძველი გადმოცემა, თქმულება, შესახებ იმ ეპოხისა, რომელსაც ჩვენ შეეხებით. ის-კი რაც მარ-აბას კიტანის წიგნში გამოითქმის, წარმოადგენს მკრთალსა და გახუნებულს ხსოვნას, როგორც ქვეითი დამტკიცდება, ეანის წარწერებში მოხსენებულ მეფეების მოქმედებათა. მაშასადამე, რადგანაც სომხების ძველ ისტორიაზედ ლაპარაკი უქმი იქნება, აქ შეეხები იმათ სარწმუნოებას, რელიგიას. ხოლო რაც ითქვა ენაზედ, ისიე უნდა ესთქვათ შესახებ რელიგიისა. არმენიის ლიტერატურიერი წარწერანი არა რიგად არ შეეხებიან ჰაოსიანთ საკუთარ

წარმოდგენას არტისტები კეირასა ჰმართავენ და უნდათ წარმოადგინონ „მშვენიერი ელენე“.

*** ტფილისის კარგა ხნის დაარსებულს „მონადირეთა საზოგადოებას“ განუზრახავს მომავალ აპრილის განმავლობაში გამოფენა გამართოს. გამოფენაზედ ეყოლება სხვა-და-სხვა ჯიშის ძაღლი, ექნებათ სანადირო იარაღი და მოწყობილობა და სხ. ეს გამოფენაც იმ შენობაში იქნება, სადაც სამეურნეო გამოფენა იყო გამართული.

*** წინამძღვარიანთ-კარის სკოლის სასარგებლოდ რედაქციამ მიიღო 15 მ. ტფილისის სასულიერო სასწავლებლის სამსახურის კაცთაგან შემოწირული. შემომწირველნი არიან: ა. ნატროშვილი 2 მან., ქ. ულრელიძე 2 მან., მ. ჯანაშვილი 2 მან., ვ. რაფესკი 1მ., ე. მარჯანიძე 1 მან., ბ-ნ ფურცელაძე 2 მან., ე. პაპოვი 1 მან., მღ. ე. კარბელაშვილი 1 მან., მღ. კ. ფარეშიშვილი 2 მან. და ი. დეკანოზიშვილი 1 მან. სულ 15 მან.

*** ყაზანის უნიერსიტეტის სამეცნიერო ჟურნალში (Ученыя записки) დაბეჭდილია ერეკლი წერილი „მართლ-მადიდებელ ეკკლესიის სამართალი“. ამ წერილში მოყვანილია მრავალ გვარი ცნობა შესახებ ეკკლესიის გამგეობისა. წერილის აეტორს დაწერილებულნი ცნობანი მოჰყავს სომეხთა ეკკლესიის შესახებაც, ხოლო საქართველოს ეკკლესიას მხოლოდ გაკვრით შეეხება. სომხებმა ქრისტიანობის მიღება მოციქულების დროსვე იწყესო, ხოლო ამ ქეყანაში ეკკლესია საუკუნოდ დამკვიდრდა წმ. გრიგოლის დროიდგანაო. წმ. გრიგოლი მიტროპოლიტად აკურთხა კაპადოკიის კესარიის ეპისკოპოს ლეონტიმ მესამე საუკუნის გასულსაო. პირველი სომხის ეკკლესია მართლ-მადიდებელ ეკკლესიასთან მჭიდროდ იყო შეკავშირებული. ხოლო ესეთი ერთობა მოისპო ხალკიდონის მსოფლიო კრების შემდეგ. ამ კრების დადგენილება სომხის ეკკლესიამ არა თუ არ მიიღო, არამედ კიდეც შეაჩენენ თავის კრებაზე: ვაჰარშაპატს 491 წელს, ტოვინს 596 წ. და იქვე 645 წ., 17 ოქტომ. 1814 წ. უუწ. სინოდმა დააგინა, რომ საქართველოში დაწესდეს საეგზარხოსო, ტფილისში დაარსდეს სინოდის კანტორა და იმის თავმჯომარედ იყოს ეგზარხოსი, ხოლო წევრებად მთავარ-ეპისკოპოსი

ღმერთებს, მაგალითებრ, Anahid, Sbantarad, Vahaka და Nane-ს, რომელთაც სომეხთა მწერალნი მოიხსენებენ. წინააღმდეგ ამისა, ის ღმერთნი, რომელთაც წარწერანი მოიხსენებენ, სრულებით უცნობნი არიან ხალხის გადმოცემათა და სომეხთა მწერალთათვის. ღმერთნი ერთი და იგივეენი არიან როგორც ეანისა, ეგრეთვე Palou-ს და არაზრბუმის გარემო ნაპოვნ წარწერებში. ერთ გვარობა ენისა და ეტნოგრაფიული ძველ არმენიის მემკვიდრეთა, რომელიც ჩვენ დავადგინეთ, აგრეთვე რელიგიის ეტყობა, თუმცა თვით ხალხი პოლიტიკურად წერილ-წერილად იყო დაყოფილი. ეს რელიგია გამოითქმის მით, რომ თაყვანსა სცემენენ ერთს უმაღლეს სამებას, ტრიადს, რომელსაც უკლებლად მოჰპრანთავს დასაწყისს ეკეთი ეპიგრაფიული ტექსტი და შემდეგ ამ ტრიადისა მოსდგებიან დაბა-

თელეანისა, ორი არქიმანდრიტი და ორი დეკანოზი, და ამას გარდა პროკურორი. 1841 წ. ამავე კანტორის წევრად დანიშნა მთავარ-მღვდელი ადგილობრივიის მხედრობისა.

*** ერევანში მცხოვრები ქართველები გვწერენ: ერევანში მყოფ ქართველებმა მხოლოდ გაზეთ «იერიონს» საშუალებით შეეტყეთ ამ თვის 17 ჩვენის დაუვიწყარის მამეული შვილის დიმიტრი ზ. ბაქრაძ-ს გარდაცვალება. შეეტყეთ და ამ ამბავმა დიდად შეგვაწუხა და ჩაგვადგა გოდება ში. ყველა, ვინც-კი ეცხოვრობთ ქართველები ერევანში, თუმცა ჩვენი რიცხვი დიდი არ არის, შეეკრიბენით დღეს, 18 თებერვალს, ერევნის ტაძარში, სადაც ტაძრის წინამძღოლმა მ. დეკანოზმა გრიგოლ ღამბარაშვილმა ტაძრის კრებულითურთ გარდაიბადა ქართულად პანაშვიდი ნეტარ ხსენებულ დიმიტრი ბაქრაძის სულის მოსახსენებლად. ამას შემდეგ დიმიტრის სახელი ჩაწერილ იქმნა კრებულის მ ერ „კონდაკში“, რათა იმისი სახელი ყოველთვის იხსენებოდეს კვეთაზედ ნაწილის ამოღებისასა. ვისურვებთ ღ ღმერთსა ეთხოვთ, რომ საქართველოსთვის «დიმიტრი თავდადებულები» რიცხეი არასოდეს არ იყოს ორი, არამედ კიდეე ბევრი გამოსჩენოდეს ჩვენს საშობლოს მნათობი.

*** ქ. ერევანი: წარსული ინვარის დამლეეს ერევნის ოლქის სასამართლოში ირჩოდა საქმე ლეეან მელიქ-ყაფლანოვისა და ხუთის სხვისა, ის საქმე, რომელიც გაზ. „იერიონში“ უკვე მოხსენებული იყო. ლეეან ყაფლანოეს ჰბრალდებოდა 1888 წ. 5 იანვარს ამბოხების დროს ქ. ერევანში თათრების წინააღმდეგ სომხების წაქეზება. სასამართლომ ყოველიე ღირსება ჩამოართეა ლეეან ყაფლანოეს და თორმეტის ‹ლით კატორგაში გაგზავნა გადუწყეიტა. ამბობენ, ამ გადაწყეეტილებას არ დათანხმებულა ბრალდებული და განზრახეა აქეს თავისი საქმე ტფილისის სამოსამართლო პალატაში გადიტანოსო.

*** სოფ. გაქარი (სიღნაღის მაზრა): სოფ. ეაქარში სახლი დაიწვა, სახლის პატრონი შინ არ იყო და კარები დაკეტილი ჰქონდა. იქეე სახლთან ამყოფილები თამაშობდნენ, ამათ სხეათა შორის ბიაკოკლა დაეთოთო ზედ ჰხტებოდნენ. შემდეგ, როცა ბალღები შინ წაეიდნენ, ცეცხლი

ლნი, მეორე ხარისხის ღმერთნი. ამ ტრიადის პირველ პირს ეწოდება Xaldi, ჰალდი, ხალდი, შალდი, სალდი, სხვა-და-სხვა ალაგობრივის გამოთქმისამებრ. Sar-yuk in მას მოიხსენიებს არმენიის, ალაროდიელების უმაღლეს ღვთებად და უწოდებს Xaldia, ჰალდია. ამ ტრიადის ორ სხვა ღვაების წარწერანი წარმოადგენენ იდეოგრაფიულ ნიშნებით, რომელთაც ასსირიულად წაეიკითხავთ Bin და samas (შამაშ) და ეს სახელები ხან მარტიეად არიან წარმოდგენილნი, ხან ბრუნვათა დამოლოებით. ეს უკანასკნელნი ღვთაებანნი, მიუხედავად იმათის სახელისა, წარმოადგენენ: ატმოსფერას, ეფრს და ბრწყინვალე ცას, მეორე—მზეს და Xaldi, ტრია, შე-

[2]) შემდეგში დეშიფროგის წარმოეეამ ალმოაჩინა, რომ ეს სახელები ალაგობრივ გამოთქმით წეიკითხეს: Leisba და Ardini.

სავსებელად, წარმოადგენს მთავარს, ხოლო ალარადიულ ღვთაებათა შორის უქმად მოსძებნით ღმერთს Bagmastuo ანუ Baga-mazda-ს, რომელსაც ქეეით sar-yuk in-ი თავის წარწერაში ახსენებს.

ეს სარი იკონ ხშირად გაილაშქრებდა არმენიაზედ და ერთხელ ამ ლაშქრობათა შორის იმპნ გასცარცეა ერთი მეტად განთქმული ჰალდის ტაძარი, რომელიც ეანის ტბის პირას იმყოფებოდა, ალაგსა Musasir-სა (Arsissa) და ამის შესახებ იმან დაუტეეა ზეხსენებული შემდეგი წარწერა:—«მე ალემართე იმის (Urzana ს, მუშაშირის მეფის) სამფლობელოს, მოვეეეც მუშაშირს, როგორც საზოგადოდ მოეეეცეა გამარჯვებული დამარცხებულ მტერს; შეეიპყარ იმისი ცოლი, ქალები, შვილები, საკუთრ-ლენი და ყველაფერი, რაც კი იპოვებოდა იმის სასახლეში; შეეიპყარ 20100 სახლს მოეედო და სულ მთლად გადიწვა. კიდეე კარგი, დიდი ზარალი არ მოუეიდა პატრონს, რადგან გახიზნული ყოფილიყო დროებით.

*** სოსუმა: ამას წინად სოხუმიდგან „იერიონში“ მოწერილი იყო ამბაეი, რომ გაეაქეს აქაური სასაფლაოს ეკკლესიაო. ეს გარემოება სოხუმელებს დიდად სამწუხაროდ დარჩათ. აქ დღემდე სამს ეკკლესიაში სრულდებოდა მღედელ-მოქმედება. გარდა აწ გაეაქებულ სასაფლაოს ეკკლესიისა, სხეა ეკკლესიებში რუსულ ენებზე იყო �-ირეა-ლოიცეა. სოზოგადოების ჩიეილს საზღვარი არა აქეს. «ბატონო, აწი მოვბუცდი და სად ეისწავლო რუსულად აღაარების თქმა. ან გაუგებარს ენაზე რა სასოებით უნდა მოეისმინო წირეა-ლოიცეაო?» ასეთ სიტყეებს ხშ რად გაგონებთ. მაგრამ გოდება გოდებადეე რჩება ჯერ ხანად. სრული იმედი გეაქეს, მისი ეოველად უსამღეველოესობა სოხუმის ეპაკოპოსი სოხუმს მკეიდრთა ამ უნუგეშო მდგომარეობას ჯეროვანს ყურადღებას მიაქცეეს და თაეის სამშობლო ენით ლეთის ეედრებაზედ სრულიად ხელს არ აიღებენ, ეს სასაფლაო ეკკლესია ამე და მის ყოველდუამეედელოესობ-ს ალექსანდრეეპ-სკოპ-ოსის მიერ, როცა მას აეჯაზეთი ებარა. მისმა ყოველად უსამღეველოესობამეე მღედელიც დაუნიშნა აქაურ ქართველობას. თუ ეს ოც-დაბუთი წელიწადი შეინახა სოხუმის საზოგადოებამ თაეისი მღედელი, არც ახლა გაუეირდება საკუთარის მღედლის ყოლა, რადგანაც უწინდელზე უფრო მეტი საშეალება ეპოვება.

*** იქადამეე: ამ ერთის კეირის წინად ძალ-დატანებით მოესწრაფა სიცოცხლე სოხუმიდგან ერთ ახალ მდებარე სოფლის ახალგაზდა აფსუხლის ქალს. ამ ერთის წლის წინად ამ ქალის დედას თაეის სახლში მოეედა ერთი ყარაჩელი და დაჰპირებია, რომ ჩემს ქალს მოგათხოვებო. ქალმა-კი არაფერი იცოდა თურმე. ეს სხეიმ თაეის სიდედრის სახლში ისე მუშაობდა და ეელიდა ყველაფერს, როგორც თაეის საკუთარში იმუშაეებდა. გაიარა ერთმა წელიწადმა და ქალსაც გამოუცხადეს: ეს არის შენი საქმროო. ქალმა ეარი სთქა: მე მოგნათელა მშვიდიან და ქრისტიანს ეენდა მიეთხოვედეო. ამას შემდეგ ერთ მშვენიერს დღეს ყარაჩელმა ქალი მოიტაცა, მდევრებიც გამოუდგნენ, მაგრამ ვერა გააწეეს-რა. ეს საბრალო ქალი მომტაცებლებს ხანჯლით განგმირეთ. ცხედარი მაშინეე იპოეეს, ხოლო მკვლელნი ჯერაც არ მიეცეიან სამართალში. ხმა დადის, რომ ამ საქმეში მონაწილეა აგრეთვე მოლაც, რომელიც მეტად აღაშეოთა ეეანეელ ქალის სურვილმა მონათვლისა და ქრისტიანურს შერთეესამაო, მაგრამ რამდენად მართალია ეს ამბაეი, არაეინ იცის.

*** დღეს, 22 თებერვალს, დანიშულთა საგანგებო კრება ქაეკასიის მკურნალთა საზოგადოებისა. კრებას განსახილველი აქეს მოხსენება ბ-ნის გრიგორიეეისა, საზოგადოების მდიენისა მკურნალ ბ-ნ ხუდადეშვილის წერილის შესახებ, რომელიც ამ დღეებში იყო დაბეჭდილი გაზ. „Нов. Обозр.“-ეში. კრებაზე არა-წეერთაც შეეძლიანთ დაესწრონ.

*** ამავე გაზეთში სწერს ბ-ნი გეეესკი, მხრეზეელი ტფილისის საბალნო სკოლისა, რომ შარშან ექვსმა შეგირდმა გაათავა სწავლა ჩეენს სკოლაშო. ერთმა რუსმა, სამმა სომეხმა და ორმა ქართველმა. ოთხმა უკეე იშოვა ჯამაგირიანი ადგილი, ხოლო დანარჩენს ორს (ომბები არიან) დაპირებული აქეთ საქმე ეენახის წამლობისა ამ გაზაფხულზედაო.

◆◆

სასამართლოს მატიანე

21 თებერვალს

შარშან მარიამობისთეეში ერთმა ტუსაღმა კინაღამ თაეი არ დაიღწია მეტეხის ციხეს. ეს ტუსაღია ბორჩალელი თათარი, ალაჰვერ-სულეიმან-ოღლი, სოფელ აღმათლიდან. ეა საქმე როგორ მოხდა. ალაჰვერ-სულეიმან-ოღლის მოეკლა თაეისი ცოლი და ამ დანაშაულობისათეის ოლქის სასამართლოს მიესაჯა ციმბირში გაგზაენა. ალაჰპერი მეტეხის ციხეში იყო დატუსაღებული და საქმის გათაეებას ელოდა. მაგრამ მოთმინება აღარ ჰქონია, ან მოსწეენია სასამართლო და განეზრახავს გაქცეეა. ტუსაღების გაქცეეა ხშირი ამბაეია და ალაჰპერიც ბაძსა და მაგალითს გაუტაცნია, მაგრამ ალჩუ ეერ დასჯდომია.

ციხის მეთვალყურემ გალაენის გარეე გაიეეანა თურმე ალაჰპერი ნახერხის ასაკრეფად. იმ დღეს სატუსტეე და რაც მათ ეკუთენოდა და აგრეთვე იმისნი ღმერთნი Xaldia და Bagmastuo და ყველა იმათი წმინდა სატაძრო აეეჯი. როცა Urza-მ, Urarti-ს მეფემ, შეიტყო მუშაშირის უბედურება და ტყეობა ღეთისა Xaldia-სი, თაეის ღეთისა... და სხ.“. ამ ლაშქრობას დიდის დაწერილებით წარმოადგენენ Khorsabad-ის სასახლის ბარელიეფნი“.

აქ ლენორმანი დიდის დაწერილებით აღწერს Xaldia-ს ტაძარს, რომელსაც ის ბარელიეფნი წარმოადგენენ, და აქედგან გამოჰყავს, რომ ალროდიელებს, გარდა წერილისა, არსებ ტექტურაც ასსურეთისაგან მიეღიათო.

ილია ოქრომჭედლიშვილი

(შემდეგი იქნება)

კაპპადოკიას ემკვიდრნენ თათარ-ფინები, თურანელი მედები, მოსხები და თიბარები და საკუთარ არმენიაში ემკვიდრა ხალხი, ნაოესაი კაეკასიისა.

როგორც ზეითი ეახსენეთ, ჰაოსიანთ, სომეხთ, სრულებით არ აბადიათ არა რიგი ნაციონალური ძველი გადმოცემა, თქმულება, შესახებ იმ ეპოხისა, რომელსაც ჩვენ შეეეხებით. ის-კი რაც მარ-აბას კიტანის წიგნში გამოითქმის, წარმოადგენს მკრთალსა და გახუნებულს ხსოვნას, როგორც ქეეეთ დამტკიცდება, ეანის წარწერებში მოხსენებულ მეფეების მოქმედებათა. მაშასადამე, რადგანაც სომხების ძველ ისტორიაზედ ლაპარაკი უქმი იქნება, აქ შეეეხები იმათ სარწმუნოებას, რელიგიას. ხოლო რაც ითქეა ენაზედ, ისიე უნდა ესთქეათ შესახებ რელიგიისა. არმენიის ლიტერატურიერი წარწერანი არა რიგად არ შეეხებიან ჰაოსიანთ საკუთარ

ღმერთებს, მაგალითებრ, Anahid, Sbantarad, Vahaka და Nane-ს, რომელთაც სომეხთა მწერალნი მოიხსენებენ. წინააღმდეგ ამისა, ის ღმერთნი, რომელთაც წარწერანი მოიხსენებენ, სრულებით უცნობნი არიან ხალხის გადმოცემათა და სომეხთა მწერალთათვის. ღმერთნი ერთი და იგივეენი არიან როგორც ეანისა, ეგრეთვე Palou-ს და არაზრბუმის გარემო ნაპოვნ წარწერებში. ერთ გვარობა ენისა და ეტნოგრაფიული ძველ არმენიის მემკვიდრეთა, რომელიც ჩვენ დავადგინეთ, აგრეთვე რელიგიის ეტყობა, თუმცა თვით ხალხი პოლიტიკურად წერილ-წერილად იყო დაყოფილი. ეს რელიგია გამოითქმის მით, რომ თაყვანსა სცემენენ ერთს უმაღლეს სამებას, ტრიადს, რომელსაც უკლებლად მოჰპრანთავს დასაწყისს ეკეთი ეპიგრაფიული ტექსტი და შემდეგ ამ ტრიადისა მოსდგებიან დაბა-

თელეანისა, ორი არქიმანდრიტი და ორი დეკანოზი, და ამას გარდა პროკურორი. 1841 წ. ამავე კანტორის წევრად დანიშნა მთავარ-მღვდელი ადგილობრივიის მხედრობისა.

*** ერევანში მცხოვრები ქართველები გვწერენ: ერევანში მყოფ ქართველებმა მხოლოდ გაზეთ «იერიონს» საშუალებით შეეტყეთ ამ თვის 17 ჩვენის დაუვიწყარის მამეული შვილის დიმიტრი ზ. ბაქრაძ-ს გარდაცვალება. შეეტყეთ და ამ ამბავმა დიდად შეგვაწუხა და ჩაგვადგა გოდება ში. ყველა, ვინც-კი ეცხოვრობთ ქართველები ერევანში, თუმცა ჩვენი რიცხეი დიდი არ არის, შეეკრიბენით დღეს, 18 თებერვალს, ერევნის ტაძარში, სადაც ტაძრის წინამძღოლმა მ. დეკანოზმა გრიგოლ ღამბარაშვილმა ტაძრის კრებულითურთ გარდაიბადა ქართულად პანაშვიდი ნეტარ ხსენებულ დიმიტრი ბაქრაძის სულის მოსახსენებლად. ამას შემდეგ დიმიტრის სახელი ჩაწერილ იქმნა კრებულის მ ერ „კონდაკში“, რათა იმისი სახელი ყოველთვის იხსენებოდეს კვეთაზედ ნაწილის ამოღებისასა. ვისურვებთ ღ ღმერთსა ეთხოვთ, რომ საქართველოსთვის «დიმიტრი თავდადებულები» რიცხეი არასოდეს არ იყოს ორი, არამედ კიდეე ბევრი გამოსჩენოდეს ჩვენს საშობლოს მნათობი.

*** ქ. ერევანი: წარსული ინვარის დამლეეს ერევნის ოლქის სასამართლოში ირჩოდა საქმე ლეეან მელიქ-ყაფლანოვისა და ხუთის სხვისა, ის საქმე, რომელიც გაზ. „იერიონში“ უკვე მოხსენებული იყო. ლეეან ყაფლანოეს ჰბრალდებოდა 1888 წ. 5 იანვარს ამბოხების დროს ქ. ერევანში თათრების წინააღმდეგ სომხების წაქეზება. სასამართლომ ყოველიე ღირსება ჩამოართეა ლეეან ყაფლანოეს და თორმეტის ‹ლით კატორგაში გაგზავნა გადუწყეიტა. ამბობენ, ამ გადაწყეეტილებას არ დათანხმებულა ბრალდებული და განზრახეა აქეს თაეისი საქმე ტფილისის სამოსამართლო პალატაში გადიტანოსო.

*** სოფ. გაქარი (სიღნაღის მაზრა): სოფ. ეაქარში სახლი დაიწვა, სახლის პატრონი შინ არ იყო და კარები დაკეტილი ჰქონდა. იქეე სახლთან ამყოფილები თამაშობდნენ, ამათ სხეათა შორის ბიაკოკლა დაეთოთო ზედ ჰხტებოდნენ. შემდეგ, როცა ბალღები შინ წაეიდნენ, ცეცხლი

[2]) შემდეგში დეშიფროგის წარმოეეამ ალმოაჩინა, რომ ეს სახელები ალაგობრივ გამოთქმით წეიკითხეს: Leisba და Ardini.

სავსებელად, წარმოადგენს მთავარს, ხოლო ალარადიულ ღვთაებათა შორის უქმად მოსძებნით ღმერთს Bagmastuo ანუ Baga-mazda-ს, რომელსაც ქეეით sar-yuk in-ი თაეის წარწერაში ახსენებს.

ეს სარი იკონ ხშირად გაილაშქრებდა არმენიაზედ და ერთხელ ამ ლაშქრობათა შორის იმპნ გასცარცეა ერთი მეტად განთქმული ჰალდის ტაძარი, რომელიც ეანის ტბის პირას იმყოფებოდა, ალაგსა Musasir-სა (Arsissa) და ამის შესახებ იმან დაუტეეა ზეხსენებული შემდეგი წარწერა:—«მე ალემართე იმის (Urzana ს, მუშაშირის მეფის) სამფლობელოს, მოვეეეც მუშაშირს, როგორც საზოგადოდ მოეეეცეა გამარჯვებული დამარცხებულ მტერს; შეეიპყარ იმისი ცოლი, ქალები, შვილები, საკუთრ-ლენი და ყველაფერი, რაც კი იპოვებოდა იმის სასახლეში; შეეიპყარ 20100

ლო ოთხეულში უნდა გაერეცხათ იატაკი და ნახერხიც ამიტომ სდომებიათ. როცა ნახერხსა ჰკრებდა ტუსალი, ამბობდა მეთვალყურე გრიგორიევი: მე თავს ვადგები და ეუჩვენე, ნიჩბით ასე უნდა მოხვეტოო. დაღუნე თუ არა თავი, ტუსალმა თვალებში ნახერხი შემაყარა, თითონ-კი, რაც ძალა და ღონე ჰქონდა, მოჰკურცხლა და მიჰბერბლინთ ქუჩისკენ გამექცო. უკან, რასაკვირველია, გრიგორიევი გამოსდგომია და ორჯელ ესროლა რევოლვერი, მაგრამ ვერ მოიტყუა. ალაპპერმა ირბინა და ბოლოს კლდის პირად თავი შეაკარა თეღულოვის სასლის სარდაფში. გრიგორიევი ნაბიჯ-ნაბიჯ თან მისდევდა გაქცეულ-ტუსალს და შენიშნა კიდეც, სად დაიმალა. ეიღრე ტუსალს დაიჭერდა, გრიგორიევს, ჩეეულებისამებრ, დაეხეტინა პოლიციელსთვის და ისიც მიშველებოდა. ამ ორთა ხელი სტაცეს და შეიპყრეს საბრალო ალაპპერი, რომელიც მაშინვე მიიყვანეს ციხეში.

ბრალდებულის ვექილი ამტკიცებდა, რომ ალაპპერს თვალებში ნახერხი არ შეუყრია გრიგორიევისათვის, მხოლოდ ძალ-დაუტანებლივ გაიქცა და გაქცევა უნდა ეპატიოს, რადგანაც კანონი ამბობს, რომ თუ ტუსალმა ძალა არ იხმარა და ისე გაიქცა, არ დაისჯებაო. სამართალმა მაინც დამნაშავედ იცნო ბრალდებული და ერთ წლობით ტუსაღების როტაში გაგზავნა გადაუწყვეტა. რადგანაც ალაპპერს ცოლის მოკვლაც ჰბრალდება და ეს საქმე სენატშია, თუ სენატი დამნაშავედ იცნობს, კანონის ძალით, ტუ საღების როტაში გაგზავნენ აღარ გარდახდება დამნაშავეს. რასაკვირველია, სულ სხვაა, თუ სენატმა არ გაამართლა: მაშინ ერთ წლობით უნდა გაიგზავნოს. ორს წყალს შუა ყოფნაც ამ ნაირს მდგომარეობასა ჰქვიან!..

მოგვხსენებათ, რომ ჩვენს მხარეში მეტად გაბუტრდა ტყეული ფიცი. თუმცა კანონი სასტიკად სჯის ამ გაროტ-მოქმედებას, მაგრამ საქმეს ვერა ეშველა-რა. მეტადრე მაჰმადიანებში ძრიელ ადვილად მიიჩნიან ცრუ-მოწმობა. ერთი ასეთი ცრუ მოწმობე გაასამართლეს ტყეულ ფიცისათვის. ეს იყო მეღანლოელი თათარი, სახელად ალიაზ-ნამაზ-ოღლი. აი თითონ საქმე რაში მდგომარეობს:

1886 წელს ეკპარ ალექსი ჩიკოვანისათვის ცხენი მოეპარა საგარეჯოელ გლეხს ნიკო სულიკაშვილს და მეღანლოში მისულიყო ნაპარ ვის გასასყიდად. იქ სულიკაშვილი ენახა ალიაზ ნამაზ-ოღლის და ჩიკოვანის ცხენი ეცნო. თავის დროზედ ჩიკოვანმა უჩიელა ქურდს მომრიგებელ მოსამართლესთან და მსაჯულმა სულიკაშვილს სამი თვეით ციხე გადაუწყვეტა. უმთავრეს მოწმად ჩიკოვანს ალიაზი მიეყვანა და იმასაც ეთქვა—მე თითონ ვნახე, რომ სულიკაშვილი ჩიკოვანის ცხენზე იჯდა და ჩემთვის მე უნდა მოეყიდნა. სულიკაშვილი არ დათანხმდა მოშრიგებელ-მოსამართლის განაჩენს და სჩივარი ვადატანა ოლქის სასამართლოში. აქ, ამ სასამართლოში, ფიცითა ჰკრთხეს ალიაზს და იმან სულ გადათქა ყველაფერი, რაც-კი მომრიგებელ-მოსამართლეს უჩიენია, სულიკაშვილი არ მინახავს ჩიკოვანის ცხენზე მჯდომი, წინად ტ-ობით ვიჩენენო და სხ.., საქმის გარემოება-კი ამტკიცებდა, რომ წინად მართალი ცხენებრნა და ფიცს ქვეშ ოლქის სასამართლოში ტყეული ილაპარაკა.

ბრალდებული ეხლაც იმას იმეორებდა, რასაც წინად ამბობდა: მე მხოლოდ მომრიგებელ-სასამართლოში ვილაპარაკე ტყეული, შურისა და ტრრობის გამო და, თუ გნებავთ, იმ ტყეულისათვის დამსაჯეთო, მაგრამ საქმე იმაშია, რომ მ მრიგებელ-მოსამართლეს ფიცს ქვეშ არ ეკითხა ალიაზისაგან და ამიტომ უფიცრად ცრუ-მოწმობა მაუბეკი დანაშაულობა იყო. ოლქის სასამართლოში-კი დაფიცეს და ტყეული ჰრქენა. ფიც-ქვეშ ტყეული მოწმობა დიდ დანაშაულობად ითვლება და კანონი სასტიკად სჯის. ეს კარგად სკოდნია ალიაზს და თუ თითონ არ ეკოდინებოდა, სხვები ხომ ჩაგონებდნენ!.. აი ამიტომ ემფდარებოდა მაჯულებს: დამსაჯეთ მხოლოდ იმისთვის, რომ მომრიგებელი მოსამართლე მოკატყუეო. სამართალმა ბრალდებული დამნაშავედ იცნო და ტყეულ ფიცისათვის ციხეში გაგზავნა გადაუწყვეტა. აღ ეიკით, ვინ რა სთქვა, მხოლოდ ისაა, რომ სასამართლოში მყოფ თათრები გაშტერებულნი დარჩნენ, როცა დამნაშავეს განაჩენი წაეკითხეს. ალბად არ მოელოდნენ ასეთს სასჯელს!..

მესამე საქმეც იყო გასარჩევად დანიშნული. შარშან ეიღეცა ასასს ოსანეზ მიკრტჩიანს კუკიის ხიდზედ გეცარცვა ტიტულიარნი სოვეტნიკი სერგეი ბეკლიაროვი. საქმე არ გაარჩევს იმის გამო, რომ დაბრალებული არ გამოცხადდა სასამართლოში, რადგანაც პოლიციას უშყება არ ჩაებარებინა.

◆◆

წერილი რედაქციის მივართ

„ივერიის“ დღეევნდელს ნომერში „ნი“ შარაქიძე დიდს სამდურავსა აცხადებს, რომ არც გაზ. «მეურნე» მეგზავნება, თუმც 2 თებერვალს სრულის წლის ხეედრი ფული უკვე გაეუგზავნე რედაქციას, და არც იმ წერილის პასუხი მიმიღია, რომელშაც „მეურნის“ რედაქციას ვსთხოვდი პასუხს, რატომ გაზეთი არ მომდიხო. ეს საყეედური სრულიად უსაფუძვლოა. გაზ. „მეურნის“ №№ 1, 2, 3 და 4 ერთად გაეგზავნა ბ-ნ შარაქიძეს წერილის მიღებისათანავე, იმ დღესვე, რა დღესაც რედაქციაში ბ-ნ შარაქიძესაგან წერილი და ფული მოიღეა, ხოლო დანარჩენი ნომრები ყველა სხვა ხელის მომწერთან ერთად ეგზავნებოდა. რაიცა შეეხება იმას, რომ ჩემს წერილზედ პასუხი არ მომწერეთო, ამის შესახებ უნდა მივახსენოთ, რომ რედაქციას საეალდებულოდ არ მიაჩნია პასუხის მიწერა, როდესაც პასუხისთვის საჭირო ფოსტის მარკა არ არის გამოგზავნილი.

გაზ. „მეურნეს“ რედაქტორი

◆◆

ბაკბედავი მწარალი-ძალი

ამს წინად სოზდარ-ბარეთის ეკონომ-გაზეთებს დიდი დამბრაკა და ბასი ჰქონდათ ნელდი ბღეის შესახებ, ამ გამოჩენილ უმაწვილ ქალისა, რომელიც მარტოდ-მარტომ სულ 70 დღეში მთელი ქვეყნის გარშემო მოიარა. ამ ქალის მოგზაურობის ამბავი ჩვენც ვარ ერთსულ გეკონია მოთხრობილი ჩვენს გაზეთში. სოზდარ-ბარეთის გაზეთები ბეკრსა ჭყაპარაკობდნენ პირველში ამის შესახებ, თუ ვინ არის ეს უმაწვილი ქალი და რა ადამიანი ისეთია. ქალს ეკითხეს, რომ ბღეი რეპორტერი ეოფიელ ამერიკის კაზეთ „New-Iork World“-ისა. აი ამერიკელი მწერალი-ქალი ჭორტრიდ ატკერტონი რას ამბობს ნელდი ბღეის შესახებ: „კარგა ცხოვრებაში მე არასადეს არ მინახავს მის ნელდი ბღეაზედ გულ-კეთილი, არათაუის მქონეი ადამიანი, ან უმაწვილს ქალზედ, რომელიც ესოდენ გაბედვა ცხოვრებაში. მისი კარგი ცხოვრება ისე განსხვავებულია ქალის თანამდებობისაგან, რომ ჯერეც თითქმის არაკინ იცის ამის ნამდვილი ვინაობა. თუმცა ეველა კაზეთი იხსენიებს ამ ქალს, მაგრამ ბირად ძნელად თუ იცნობს ვინმე. ნელდი ბღეი სულ ოდის წლისა და გარეგნობაზედ არაფერით ეტყობა, თუ ის არის გამოჩენილი ამერიკელი ჟურნალისტა-ქალი“. თვით მის ბღეი-ნა რას ამბობს თავის თავზედ: „თუ ჩემი ნაწერი მოსწონთ, მოსწონთ იმიტომ, რომ სიტყვა-კაზმული წერა არ ვიცი და დაუმატებელი სიტყვები მეუყვარეს. მე ამასა ვწერ, რასაც ვხედავ და ვამბობ, ჩემს ნაწერში ადამიანი, ამბავი და სხვა-და-სხვა კარგმოუბა სწორედ ისეა ალნიშნულ-დასტაული, როგორც ცხოვრებაშია“. მეტად საინტერესოა ამ უმაწვილის ქალის მოგზაურობის ამბავი.

ამ ხუთის წლის წინად პიტსბურგს (ბესსიდვანიაშია) სასწავლებლიდგან გამოიდა უმაწვილი ქალი. ამ ქალმა კარგად იცოდა ხატვა, მღერა და როიალის დაკვრა, მაგრამ ამით ცხოვრებას ვერ შეიძლებდა და იგი-კი ისეთს მდგომარეობაში იყო, რომ ითითონ ეპატრონა თავისასა თავისთვის, თითონ უნდა მოეპოვებინა კუჭის სიზრდა და ეოკვდა. ეგ, რაც-კი ცხოვრებისათვის აუცილებელი იყო. პირველში კარგსწყალტ, რომ მსწავლებლობას დავიწყებო, მაგრამ ბავშვებმა კარგლოდ ვერ შესძღო, ისეთი დიდი შრომა ვერ ეიტანა. მეტი ღონე არ იყო, კანტორაში უნდა შესულიყო სადმე მწერლად. ნელდი ბეულ-მოდელნელ კეთილშობილებ კაზეთებს და განცხადებაში ადგილს ეძებდა. ერთსელ ეკითხა ქალმა ერთი წერილი წაიკითხა ეკზეთში, არ მოეწონა, ეკუკვრეულმა მაშინვე კალამს წამოაყენო ხელი, დასწერა ამ წერილის წინააღმდეგ სხვა წერილი, ქვეშ „ნელდი ბღეი“ მოაწერა და ეკენტანეს რედაქციაში. წარმოდგენილი ამისი ეკოლებმა, მეორე დღესვე წაიკითხა თავისი წერილი, ეკზეთში დაბეჭდილი, და წერილ ქვეშ რედაქციის მინაწერი, რომ წერილის გამოგზავნისა ვითხოვთ თავისი ეთნობის შეეკუტეგინოსო. ემაწვილმა ქალმა შეატყობინა თავისი ეკარი, მიიღო თავისის წერილის საკვეთონო ფული და ამბსთან სთხოვეს კიდეც, რომ დრო-ეკამოშეებით მოეკვლოდეთ ხოლმე თქვენი წერილებიო. მეს შემეეე ემაწვილი ქალი ეკარ დრო-ეკამოშეებით სწერდა, მერე საზოგადოებათა ანგარიშების და სოციალურ წარმოდგენათა რეცენზიების წერა დაიწყო და თითეულად იღებდა კიდ ფულს. ამ დროს ეს ქალი 17 წლისა იყო და ეკეკ სამი წელიწადია სწერდა. ბოლოს ამ ერთ-ეკარმა მოდეკეწობამ ეკელი ეკეწერილი და ეკალსწერეტა სხვა ქვეყანაში წასულიყო საკენ. რედაქცია ამ დროს ეკმაკარს ეამ თეკბის ამდეკეკ და მომატებაზედ არ დასთანხმდა. ამის და მიუხედავად ემაწვილი ქალი ეკადათერთ სამეზაკროდ წავიდა და მოეკი მეკმესკ საკრეკ-საკანეზე მოაკა. ამის წერილებს ამ მოგზაურობის შესახებ აღტაცებაში მოჰკავდა ხალხი. დიდ-ძალი ხალხი მეკეზსაკრეკოდ მეკსიკაზეეე რა-თა თავის თავადით ენახა ბღეის მიერ იქ ნახული და პიტსბურგის გაზეთი ეწერილი მეუეეირი ადგილები. მეკმესკა-ეა ეკ ქალი ეკკეკა ბრესიდენტს დიაცს და სხვა წარჩინებულთა ამ ქეყანისაც. ემაწვილს ქალს ეკეკანი პატეკსა სტეიდნეკ, თეკზედ ეკეკეზოდნენ, ეკეკას ეკეკარდ, ეიდრე კი სეეკარეკი სიძულ

ამით შეურაცხვა მაგიერებიათ მის უდიდებულესობისთვისაო.

— ვენაში ერთს საზოგადოებას, რომელსაც სახელად „Flamme“ ეწოდება, აუღია ქალაქის გამგეობისაგან ნებადართვა გარდაცვლილებულების ცეცხლში დაწვისა. ეგრეთბაზრად შესდგეთ ამისთანა კაცებს, რომელთაც გარდაცვლილებულების დაწვა უფრო უმჯობესად მიაჩნიათ, ვიდრე დამარხვა, რადგანაც დამარხვის დროს სხეული ი ხრწნება და ჭაღრს აფუძებსო. ამასობაში ვენერაის შინაგან საქმეთა მინისტრს აღუგზავნიკვს ამ ახალად დაარსებულ საზოგადოებისთვის მეკდრების წესი, რადგანაც გარდაცვლილებულების დაწვა აუფფოთებს კაცის გულში ღრმად ჩაბერგილ გარდაცვლილებულთა შიმართ ბატეგისცემასაო.

— ერთი გერმანული გაზეთი ამბობს, რომ ბერლინის კონგრესის შედეგებზედ მეოთე სახელმწიფო კაცთაგან უველა გარდაცვლილა და გამოთხოვებია ამ წუთა-სოფელს, მარეზ სალისბერეს და თავად ბისმარკს გარდაო.

— გერმანიაის საკუბრო საზოგადოებას ამის წინად კრება ჭქონია და გადაწყვეტია, რომ გერმანელმა კაცრებმა ერთმანეთში მიწერა-მოწერის დროს ადარ უნდა ისმარონ ფრანგული სიტყვები და ის სიტყვები გერმანულის სიტყვებით უნდა შესცვლილნო.

დეპეშა

22 თებერვალი

პეტერბურგი. ფინანსთა სამინისტრო ამზადებს ახალს პროექტს იმ წესისას, რა წესითაც ბლეხთა გადასახადი უნდა იქმნას ხოლმე გაწერილი. სამინისტროსეე უნდა შესეცალოს წესები ურთიერთობის თავდებობისა.

ვენა. „Politische Correspondenz“-ი ამბობს, რომ პორტა ჭოონებს, ეითომ ეხლა უხერხული დროა პრინც კობურგელის შესაწყნარებლად. მაგრამ მაინც, ნიშნად თვისის მზად ყოფნისა ამ საქმის შესასრულებლად, პორტას განზრახეა აქეს გაჰგზავნოს სოფიაში როგორც ოფიციალი, დიპლომატებური წარმომადგენელი კომისარი ეაკუფებისა. ეულკოვიჩის წასელა და ეს საქმე ერთი-ერთმანეთზეა დამოკიდებული.

კიოლნი. როგორც ხმა ისმისო, ამბობს კიოლნის გაზეთი, გერმანიის მთავრობას უნდა მოითხოვოს ხელახლად ფული სამხედრო ხარჯისათვის და ერთხელ კიდეე სცადოს, რომ რეიხსტაგმა დაამტკიცოს კანონ-პროექტი სოციალისტების საწინააღმდეგოდო.

ვეტერბურგის ბირჟა, 20 თებერვ.

	ფასი.	ეკონომ.	ბოლო.
	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
ხუთ-მანეთიანი ოქრო .	— „	— „	7 36
ტამოჟნის ბუმაგები . .	146	— „	— „
მანეთიანი ვერცხლის ფული	1 08	— „	— „
5% პირველის შინაგანის ხელის მომგები ბილეთი	— „	— „	239
—შეორისა	227½	— „	— „
—მესამისა	— „	— „	217½
გარანტიის ფურცელი ტფილისის ბანკისა .	— „	— „	— „
ბუთაისის ბანკისა . .	— „	— „	— „
ტფილისის საერთო-ერო ნდობის საზო-გადოებისა	— „	— „	— „

ᲕᲘᲜᲘᲗᲚᲐᲚᲐ ᲪᲔᲪᲮᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲒᲘᲡᲐ ᲨᲐᲡᲘ ᲖᲔᲓᲐᲖᲔ

ბათუმიდამ გადის: ხუთშაბათობით ნაშუადღეკის 4 საათზედ მოკლე გზით და ნოეორანსასკენ და კერძოდ შეიკვლის

შაბათობით საღამოს 8 საათზე შორის გზით (ეკვლა ხაკთ-სადგურეში შეიკვლის).

კერძობით საღამოთი, ხაზდვარ-გარეთ, სტამბოლამდე მიდის.

ბათუმში მოდის ოდესიდამ: სამშაბათობით შუა-ღამისას შორის გზით.

პარასკეკეობით დილით ოდესადმ მოკლეს გზით (კერძსა და ნოეორანსაისკენ შესვლით).

შაბათობით დილით სტამბოლიდამ.

ფოთიდამ ბათუმში მოდის: სამშაბათობით—ამის შემდეგ, როგორ სოხუმიდამ მოდის ეკმი შორის გზით. ხუთშაბათობით—დილის 9 საათზე და მიასწრობს მოკლეს გზით მოსაარეულ კაკკასიასა და ეერძოს ეკმსა.

შაბათობით დილის 9 საათზე და მიასწრობს შორის გზით მოსაარეულ კაკკასია-ეერძოსა და რეკეფალა-ინსტოლისკენ წამსეკლეკს ეკმესა.

ბათუმიდამ ფოთს მიდის პარასკეკეობითა და კეერაობით. რაკი ეკმი მოკა ფოთიდამ, ბათუმის საკენტო ეკადსეკეკტს სოდმე, როდის წაკა ეკან.

ამის გარდა ეოთეკ-ეკირა ფოთში მოდიან ოდესიდან და ეერძიდ-კაკკასიის ხაკთ-სადგურიდან გადაწეკეტილს ეკდზე ეკმესა.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

„წერა-კითხვის“ წიგნის მადაზიამ შეიძინა

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚ „ᲜᲝᲒᲐᲗᲘ“ Ს

ᲣᲕᲔᲚᲐ ᲜᲝᲛᲠᲘ, ᲒᲐᲠᲓᲐ ᲡᲐᲜᲓᲣᲨᲘᲡᲘᲡ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲛᲝᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐ ᲒᲐᲡᲘᲡᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲣᲜᲓᲐ ᲛᲘᲬᲔᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲠᲩᲔᲑᲐ.

ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲜᲝᲛᲠᲘ ᲓᲐᲑᲔᲭᲓᲘᲚᲘ ᲓᲐ ᲛᲘᲘᲦᲔᲑᲐ ᲛᲔᲠᲕᲔ ᲜᲝᲛᲠᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘ 40 ᲙᲐᲞ.

ᲬᲘᲒᲜᲘ-ᲡᲐᲬᲧᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲐᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ

წიგნი-საწყობში

(Дворцовая ул., Караванъ Сарай Земельн. Банка, № 102).

ისყიდება ყოველ კვირი წიგნების რაც დღემდის დაბეჭდილა ქართულ, ენაზე და გასაყიდად კიდეე მოუპოვება, და გარდა ამისა ახლად შეკერილი წიგნები:

	მან.	კაპ
გლახის ნაამბობი, ილ. ქავქავაძისა	„	25
მეფე ლირი, თარგ. ილ. ქავქავაძისა და ი. მაჩაბლისა ინგლის.	„	60
თხზულებანი ნ. ზ. ანტონოვისა:	1	„
ისტორია საქართველოსა, დ ბაქრაძისა	1	„
ბოკლე დარიგება ხასიდენის გამრავლებაზე სურათებით, „მეერნეს გამოცემა“	„	20
ქართული თეატრი, ე. გერნიერ	„	40
ბედი უბედურთა, მოთხრობა ნ. ლომაურისა. . .	„	15
ბეტარა მოსაზე, წიგნი II, ილ. მირიანა შეილისა, იმავ საზოგადოების გამოცემა	„	10
ვეკა-ფშაველა, მოთხრობანი, „წერა-კითხვის საზოგადოების“ გამოცემა . .	„	30
სამართლის წიგნი ვახტანგ რჯულ-მდებელისა (რუსულს ენაზე)	3	50
Я. Гогебашвили. Руководство для учителей и учительницъ грузинскихъ начальныхъ школъ къ преподаванію по книгѣ того-же автора „Русское Слово“. .	„	50

მიიღება სელის-ძოწერა 1890 წლისათვის ორკვირეულ გამოცემათა ქართულს

„ᲛᲬᲔᲛᲡᲖᲔᲓ“

ᲓᲐ

ᲠᲣᲡᲣᲚ „ᲞᲐᲡᲢᲘᲠᲬ“-ᲖᲔᲓ.

მიზანი და დანიშნულება გაზეთისა: 1) შეატყობინოს სამღვდელო და საერო წოდებას ყველა განკარგულება და მოქმედება უმაღლეს სასულიერო და სახორცელო მართებლობათა, კონსისტორიათა და მღვდელ-მთავართა; 2) გაავ